

prima instanță: A. Rusu

dosarul nr. 2ra-525/17

instanța de apel: A. Gheorghieș, A. Toderaș, A. Albu

DECIZIE

14 iunie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu
Iurie Bejenaru
Nicolae Craiu
Tamara Chișca-Doneva

examinând în ședință de judecată publică recursul declarat de către Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” împotriva lui Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora cu privire la încasarea datoriei și dobânzilor aferente,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2016, prin care a fost respins apelul declarat de către Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare și menținută hotărârea Judecătoriei Edineț din 19 martie 2015, prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La data de 12 mai 2014, AEÎ „Colicăuți” a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora cu privire la încasarea datoriei și dobânzilor aferente.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la data de 16 decembrie 2010 Lavric Ion și fiul său Lavric Marin au adresat AEÎ „Colicăuți” o cerere în scris prin care au motivat că din cauza crizei din anii 2007 - 2010 au ajuns la situația de nerambursare a împrumutului, recunoscând suma împrumutului de 1 441 000 lei și dobânda aferentă în cuantum de 603 330 lei, luați personal din Asociație prin intermediul a patruzeci și șapte de membri, în sensul dat anexând la cererea depusă și lista respectivă.

Consideră că, din conținutul cererii menționate rezultă expres faptul că Lavric Ion și Lavric Marin și-au exprimat acordul în scris să achite sumele menționate în termen de 5 ani începând cu anul 2012, solicitând ca penalitatea calculată la sumele restante să fie anulată, și și-au exprimat acordul să achite în anul 2011 dobânda la împrumut, iar începând cu anul 2012 să achite împrumutul în proporție de 10% în anul 2012, 10 % în anul 2013, 30% în anul 2014, 50% în anul 2015.

Afirmă că, semnatarii și-au asumat responsabilitatea pentru întreaga sumă menționată și s-au obligat să o achite în termenii indicați în cerere, solicitând ca

procentul/dobânda pentru folosirea împrumutului să fie de 14 % anual, cu achitarea dobânzii în luna octombrie, noiembrie și decembrie a fiecărui an.

Insistă asupra faptului că atât cererea depusă în scris, cât și lista membrilor pe numele cărora au fost luate mijloace bănești, sunt semnate de către Lavric Ion și Lavric Marin, respectiv cele invocate sunt pertinente în privința ambilor pârâți.

Menționează că, pârâții nu și-au onorat corespunzător obligațiile asumate privind rambursarea integrală și în termen a datoriilor recunoscute, precum și a dobânzilor de întârziere aferente și a eventualelor cheltuieli de recuperare a datoriei, încălcând angajamentele exprimate în cererea scrisă prin care și-au confirmat obligațiunile.

Totodată, deoarece pârâții nu și-au onorat obligațiile asumate consideră AEÎ „Colicăuți” că, este în drept de a solicita și încasarea dobânzii de întârziere pentru perioada de la 16 decembrie 2012 și până la 12 mai 2014, momentul depunerii cererii de chemare în judecată.

În favoarea înaintării acțiunii și împotriva Eleonorei Lavric, reclamantul a invocat prevederile art. 24 Codul Familiei în care se statuează că fiecare soț răspunde pentru obligațiile proprii cu bunurile proprietate personală și cu cota parte din proprietatea în devălmășie. Soții răspund cu întreg patrimoniul lor pentru obligațiile care au fost asumate în interesul familiei, fie și numai de unul dintre ei, precum și pentru repararea prejudiciului cauzat ca urmare a săvârșirii de către ei a unei infracțiuni, dacă prin aceasta au sporit bunurile comune ale soților.

Își întemeiază pretențiile în baza art. art. 8 alin. (1), 9, 512, 514, 530, 531, 533, 535, 572 alin. (2), 575 alin. (2), 576, 602 al. (1), 619, 872 alin. (1) Cod civil.

Solicită încasarea în mod solidar de la Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora în beneficiul AEÎ „Colicăuți” a datoriei restante în sumă totală de 2 988 717,59 lei, fiind formată din 1 441 000 lei cu titlu de datorie principală, 603 330 lei cu titlu de dobândă recunoscută, 686 468,31 lei cu titlu de dobândă calculată pentru perioada de la 16 decembrie 2010 și până la 12 mai 2014 și 257 919,28 lei cu titlu de dobândă de întârziere legală și cheltuielile de judecată suportate.

Prin încheierea Curții de Apel Bălți din 03 septembrie 2014 pricina civilă a fost strămutată pentru examinare de la Judecătoria Briceni la Judecătoria Edineț.

Prin hotărârea Judecătoria Edineț din 19 martie 2015, acțiunea a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2016 a fost respins apelul declarat de AEÎ „Colicăuți” și menținută hotărârea primei instanțe.

La 19 ianuarie 2017, AEÎ „Colicăuți” a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral.

În motivarea recursului a indicat că instanțele nu au stabilit toate circumstanțele cauzei care au importanță pentru soluționarea justă a pricinii, au interpretat și au aplicat eronat normele de drept material, au constatat eronat circumstanțele speței, au analizat superficial probele, fără a verifica toate circumstanțele litigiului, aspecte care viciază în totalitate hotărârile emise și impune necesitatea pronunțării unei noi soluții întemeiate.

Susține că instanța de apel eronat a conchis că prin înscrisul din 16 decembrie 2010 intimatul își recunoaște obligația de a achita datoria ce reiese din 47 de contracte de împrumut a membrilor AEÎ Colicăuți, unde intimatul a figurat în calitate de fidejuser.

Reiterează că intimații nu au indicat aceasta, or în cererea lui Lavric Ion din 16 decembrie 2010 este scris expres că în legătură cu situația de criză din anii 2007-2010 s-a primit o situație de neputință de rambursare a împrumutului. A confirmat că suma împrumutului de 1 441 000,00 lei și dobânda de 603 330,00 lei, luată de dânsul personal din Asociație prin intermediul a 47 de membri este de acord să o achite în termen de 5 ani începând cu anul 2012.

Astfel consideră că intimații au recunoscut că banii au fost luați personal și au declarat că sunt responsabili de întreaga sumă și își asumă obligația să o achite în termenii indicați.

Insistă că din cererea dată nu rezultă preluarea datoriei din cele 47 de contracte, ci dimpotrivă se confirmă recunoașterea luării banilor personal de către intimați. Mai mult ca atât, intimații nu au avut calitatea de fidejutori în contractele de împrumut, o parte din care au fost declarate nule de către instanța de judecată.

Afirmă că este neîntemeiată și concluzia instanței de apel precum că intimații, prin cererea lor, au înaintat o ofertă Asociației de a achita personal datoria, propunând în calitate de gaj 15 ha de livadă, deoarece intimații nu au înaintat o ofertă, ci au recunoscut o datorie și și-au asumat responsabilitatea de a achita împrumutul pe care l-au luat ei personal.

Menționează faptul că cererea depusă nu s-a soldat cu semnarea unui contract de preluare a datoriei, or intimații au refuzat să constituie garanțiile menționate și s-au eschivat să semneze careva acte juridice, refuzând să achite dobânda pentru anul 2011, fapt pentru care Asociația în perioada 2011 - 2012 a depus acțiuni civile în instanță și ulterior, plângere penală în urma căreia a aflat despre faptul că contractele de împrumut au fost falsificate de intimați.

În acest context indică că, intimații au valorificat împrumuturile prin metode ilicite, și anume, prin falsificarea semnăturilor de pe contractele de împrumut și dispozițiile de plată, însușind mijloace financiare în nume propriu, fapte pentru care, de altfel, au fost puși sub acuzare în cadrul cauzei penale nr. 2011070397, instrumentată de organele de anchetă și Procuratura Briceni.

Reiterează că instanța de apel neîntemeiat a invocat calitatea de fidejutori a intimaților în temeiul contractelor de împrumut, ignorând faptul că o parte din aceste contracte în virtutea falsificării semnăturilor de către intimați, fapt constatat prin expertize grafoscopice, au fost declarate nule.

Enunță că potrivit concluziilor experților CNEJ se denotă că în majoritatea cazurilor semnăturile de pe contractele de împrumut și dispozițiile de plată perfectate din numele a multor persoane din cele 47 din listă, au fost executate de către intimații Lavric Ivan și Lavric Marin, iar în speță, menționează că instanța de apel, deși a administrat aceste înscrisuri probatorii la materialele cauzei civile, a ignorat în totalitate aceste probe și constatările din aceste înscrisuri.

Subliniază că instanțele inferioare au ignorat faptul că nemijlocit din textul înscrisului nominalizat reiese expres că autorii și semnarii s-au adresat Consiliului AEÎ „Colicăuți” cu o cerere în scris prin care au recunoscut obligațiunile asumate față de AEÎ „Colicăuți”, respectivul fiind un act unilateral, emis din numele persoanelor fizice în mod benevol și absolut conștient.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

După cum rezultă din actele cauzei copia deciziei instanței de apel din 22 noiembrie 2016, a fost expediată pentru cunoștință în adresa părților inclusiv și în adresa recurenteii, fapt confirmat prin scrisoarea atașată nr. 2a-25/16 din 04 ianuarie 2017 (f. d. 55, vol. III), și a fost recepționată de către AEÎ „Colicăuți” la data de 11 ianuarie 2017, fapt confirmat prin avizul de recepție CN 07 (f. d. 58, vol. III).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 19 ianuarie 2017 în termen.

La data de 17 februarie 2017, în adresa intimaților Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora a fost expediată copia recursului declarat de către AEÎ „Colicăuți”, în proces de lichidare, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La data de 10 aprilie 2017, Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora au depus referință la recursul declarat de către AEÎ „Colicăuți”, în proces de lichidare, împotriva deciziei instanței de apel din 22 noiembrie 2016, solicitând respingerea recursului ca fiind neîntemeiat cu menținerea hotărârii instanței de apel.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 12 aprilie 2017, recursul declarat de către AEÎ „Colicăuți”, în proces de lichidare, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de către AEÎ „Colicăuți”, în proces de lichidare, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la admiterea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

După cum denotă actele cauzei, la data de 16 decembrie 2010, către Consiliul AEÎ „Colicăuți” a fost adresată o cerere semnată de Lavric Ion și de Lavric Marin, unde era indicat că, în legătură cu situația de criză din anii 2007 – 2010 s-a creat o situație de neputință de rambursare a împrumutului de 1 441 000 lei și dobânda de 603 330 lei luați personal din asociație prin intermediul a 47 de membri. Mai era scris că sunt de acord să achite sumele menționate în termen de 5 ani începând cu anul 2012, solicitând ca penalitatea calculată la sumele restante să fie anulată, și și-au exprimat acordul să achite în anul 2011 dobânda la împrumut, iar începând cu anul 2012 să achite împrumutul în proporție de 10% în anul 2012, 10 % în anul 2013, 30% în anul 2014, 50% în anul 2015, și au mai solicitat ca dobânda la împrumut să fie de 14 % anual, totodată indicând că au la moment 15 ha de livadă care pot servi ca gaj. (f. d.110, vol. I)

Din materialele cauzei rezultă că la cerere este anexată Lista „persoanelor-beneficiari de împrumut”, la număr fiind 47 (f. d.111, vol. I).

Înaintând acțiunea în judecată împotriva lui Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora, AEÎ „Colicăuți” a solicitat încasarea în mod solidar de la Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora în beneficiul AEÎ „Colicăuți” a datoriei restante în sumă totală de 2 988 717,59 lei, fiind formată din 1 441 000 lei cu titlu de datorie principală, 603 330 lei cu titlu de dobândă recunoscută, 686 468,31 lei cu titlu de dobândă calculată pentru perioada de la 16 decembrie 2010 și până la 12 mai 2014 și 257 919,28 lei cu titlu de dobândă de întârziere legală și cheltuielile de judecată suportate.

Fiind investită cu judecarea pricinii în speță, prima instanță a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii și respingerii acesteia.

Judecând apelul declarat de către AEÎ „Colicăuți”, în proces de lichidare, instanța de apel a ajuns la concluzia netemeinicii apelului declarat de către AEÎ „Colicăuți”, în proces de lichidare, și menținerii hotărârii primei instanțe.

Pentru a decide astfel, instanțele ierarhic inferioare au reținut că cererea adresată către Consiliul AEÎ „Colicăuți” din 16 decembrie 2010, semnată de Lavric Ion prin sine nu poate fi calificată ca o declarație de recunoaștere a unei obligațiuni și astfel a valabilității unui contract, deoarece în speță se constată că suma datoriei restante este obiect al patruzeci și șapte contracte de împrumut, care au fost încheiate de directorul Asociației cu 47 de persoane în baza cererilor de solicitare a împrumutului.

Reieșind din formularea enunțurilor în cererea din 16 decembrie 2010, instanțele de judecată au conchis că aceasta nu reprezintă un consimțământ de a achita datoria, ci o ofertă de a încheia un contract prin care suma împrumutată de către debitorii din lista anexată la cerere să fie achitată doar de către fidejusalul Lavric Ion și în anumite condiții care sunt diferite de cele ale contractelor de împrumut.

Prin urmare, instanțele ierarhic inferioare au constatat că cererea din 16 decembrie 2010 nu poate prezenta un temei de încasare a sumelor solicitate, deoarece cererea dată nu constituie un contract cu Asociația, nu a fost înregistrată la Asociație și nici nu a fost examinată de aceasta. Au reiterat că nu există o hotărâre a Consiliului de a încheia cu Lavric Ion un contract de preluare a datoriei, care ar fi putut genera efecte juridice.

Instanțele ierarhic inferioare au respins argumentul AEÎ „Colicăuți” precum că, datoria și dobânzile solicitate de către reclamant urmează a fi încasate doar în baza cererii din 16 decembrie 2010 care prezintă un act unilateral prin care pârâtul recunoaște existența unor obligații potrivit art. 700 alin. (1) Cod civil, iar cele 47 de contracte de împrumut nu au tangență la cauză deoarece reclamantul nu a pretins aplicarea clauzelor contractuale în baza contractelor de împrumut, ci a pretins executarea obligației recunoscute și asumate de către Lavric Ion și Lavric Marin printr-un alt act juridic, cerere eliberată în scris Asociației.

În acest context instanțele de judecată au concluzionat că recunoașterea lui Lavric Ion prin cerere a obligației sale de a returna datoria în baza contractelor de împrumut enumerate exhaustiv în anexa de la cererea din 16 decembrie 2010, nu constituie un înscris separat suficient de a încasa datoria recunoscută, deoarece existența obligației se confirmă prin contractele de împrumut și fidejusiune încheiate în scris de către părți.

Verificând legalitatea și temeinicia concluziilor instanțelor ierarhic inferioare, în raport cu criticele formulate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că concluzia instanțelor judecătorești în sensul respingerii acțiunii AEÎ „Colicăuți” este una greșită, rezultată din aprecierea incorectă a materialului probator propus de părți în raport cu prevederile legale aplicabile raportului juridic în litigiu.

Potrivit art.8 alin. (1) și alin. (2) lit. a) Cod civil, drepturile și obligațiile civile apar în temeiul legii, precum și în baza actelor persoanelor fizice și juridice care, deși nu sunt prevăzute de lege, dau naștere la drepturi și obligații civile, pornind de la principiile generale și de la sensul legislației civile. Drepturile și obligațiile civile apar din contracte și din alte acte juridice.

În conformitate cu art. 199 Cod civil, consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voință a persoanei de a încheia un act juridic. Consimțământul este valabil dacă provine de la o persoană cu discernământ, este exprimat cu intenția de a produce efecte juridice și nu este viciat.

Conform art. 514 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs reține prevederea art. 700 alin. (1) Cod civil, pentru valabilitatea unui contract prin care se recunoaște existența unei obligații este necesară o declarație scrisă de recunoaștere.

Raportând prevederile legale citate supra la circumstanțele speței, instanța de recurs reține că, prin înscrisul din 16 decembrie 2010 semnat de către intimatul Lavric Ion și intimatul Lavric Marin, aceștia au recunoscut obligația de a achita datoria de 1 441 000 lei și dobânda de 603 330 lei față de AEÎ „Colicăuți” în termen de 5 ani începând cu anul 2012 și au solicitat anularea penalității calculate la sumele restante.

În acest context se impune concluzia că confirmarea propriu-zisă reprezintă un act juridic unilateral de recunoaștere a obligațiunii constituite în baza contractelor de împrumut.

Astfel, confirmarea din 16 decembrie 2010 (f. d. 110, vol. I) conține informații despre părțile contractului și despre suma concretă a împrumutului. Prin urmare, instanța de recurs este în prezența unei probe, care confirmă incontestabil primirea banilor de către Lavric Ion și Lavric Marin de la AEÎ „Colicăuți”.

Totodată Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție remarcă faptul că, pe lângă recunoașterea existenței datoriei Lavric Ion și Lavric Marin în cererea din 16 decembrie 2010, propun de a o achita eșalonat în câteva rate, de a fi stabilit un anumit procent al dobânzii și perioada de achitare a acesteia și de a nu fi calculată penalitatea, propunând și bunuri ce pot fi gajate în scopul confirmării executării obligațiilor.

Reieșind din conținutul cererii din 16 decembrie 2010 instanța de recurs conchide că aceasta reprezintă o recunoaștere a faptului luării împrumutului și un consimțământ de a achita datoria.

În acest context, urmează a mai fi menționat că instanțele inferioare nu au interpretat corect natura juridică a cererii din 16 decembrie 2010 semnate de Lavric Ion și Lavric Marin, calificând-o drept o ofertă de a încheia un contract prin care suma împrumutată de către debitorii din lista anexată la cerere să fie achitată doar de către fidejutor.

În circumstanțele relatate instanța de recurs reiterează că în cererea din 16 decembrie 2010 în mod expres, Lavric Ion și Lavric Marin au recunoscut suma împrumutului de 1 441 000 lei și dobânda de 603 330 lei, și au indicat că suma împrumutului a fost luată personal din Asociație prin intermediul a 47 de membri.

Or, de aici se denotă că Lavric Ion și Lavric Marin și-au asumat responsabilitatea de a restitui sumele datorate, confirmând că personal au luat împrumutul.

Potrivit art. 123 alin. (6) CPC, faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat. Respectiv, în speță, prin cererea din 16 decembrie 2010, Lavric Ion și Lavric Marin au invocat faptul că recunosc datoria și că banii au fost luați personal din Asociație.

În cazul în care contractul de împrumut nu a fost încheiat în formă scrisă, însă ulterior împrumutatul își recunoaște, prin declarație scrisă, obligația, contractul respectiv se consideră valabil conform art. 700 alin. (1) Cod civil.

Astfel, în speță, în ipoteza în care între AEÎ „Colicăuți” și Lavric Ion și Lavric Marin nu a fost anterior încheiat în formă scrisă un contract de împrumut, cererea din 16 decembrie 2010 reprezintă de fapt, acea declarație scrisă prin care se recunoaște obligația, constituind temei juridic de încasare a datoriei.

Mai mult ca atât potrivit concluziilor expuse în Raportul de expertiză nr. 834 din 11 aprilie 2012 se constată că textele manuscrite din rubrica „Am primit” din dispozițiile de plată: nr. 883 pe numele lui Bolduma Victor, nr. 245 pe numele lui Butenco Roman, nr. 879 pe numele Adelei Chirica, nr. 251 pe numele lui Cociurca Vasilii, nr. 244 pe numele Ecaterinei Cociurca, nr. 878 pe numele lui Lavric Ion, nr. 172 pe numele lui Lavric Marin, nr. 171 pe numele lui Lavric Timur, nr. 877 pe numele Eleonorei Lavric, nr. 884 pe numele Alexandrei Ladaniuc, nr. 527 pe numele lui Ladaniuc Anatolii, nr. 175 pe numele lui Lebedinschii Victor, nr. 530 pe numele Raisei Jemiga, nr. 243 pe numele Svetlanei Jemiga, nr. 730 pe numele Anei Gheorghîța și semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 637, din dispoziția de plată nr. 883 pe numele lui Bolduma Victor, semnătura din rubrica „semnătura” din dispoziția de plată nr. 245 pe numele lui Butenco Roman, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 633, din dispoziția de plată nr. 879 pe numele Adelei Chirica, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 632, din dispoziția de plată nr. 878 pe numele lui Lavric Ion, semnătura din rubrica „semnătura” din dispoziția de plată nr. 172 pe numele lui Lavric Marin, semnătura din rubrica „semnătura” din dispoziția de plată nr. 171 pe numele lui Lavric Timur, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 631, din dispoziția de plată nr. 877 pe numele Eleonorei Lavric, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 119, din dispoziția de plată nr. 371 pe numele Axeniei Lavric, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 638, din dispoziția de plată nr. 884 pe numele Alexandrei Ladaniuc, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 423, din dispoziția de plată nr. 527 pe numele lui Ladaniuc Anatolii, semnătura din rubrica „semnătura” din dispoziția de plată nr. 175 pe numele lui Lebedinschii Victor, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 426, din dispoziția de plată nr. 530 pe numele Raisei Jemiga, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 180, din dispoziția de plată nr. 243 pe numele Svetlanei Jemiga, semnăturile din rubricile „semnătura” de pe cererea de împrumut, din contractul de împrumut nr. 424, din dispoziția de plată nr. 730 pe numele Anei Gheorghîța, și prin metoda juxtapunerii, au fost stabilite coincidențe de semne constante, ce formează un complex individual, care au permis a conchide că toate semnăturile au fost executate de una și aceeași persoană și au fost executate de către Lavric Ion (f. d. 195 – 209, vol. I).

În acest context instanța de recurs reține că prin sentința Judecătorei Ocnîța din 27 iulie 2015, procesul penal început în privința lui Lavric Ion și Lavric Marin, în baza art. 361 alin. (2) lit. b) și d) Codul penal, s-a încetat în temeiul art. 332 alin. (1) Codul

de procedură penală pentru motivul intervenirii termenului prescripției tragerii la răspundere penală (f. d. 16 – 30, vol. II).

Prin sentința sus menționată s-a constatat faptul că Lavric Ion având scopul folosirii documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligațiuni, folosindu-se de încrederea directorului executiv al AEÎ „Colicăuți”, Bostan Alexandru în perioada anilor 2007-2009, a primit de la ultimul 46 pachete de documente (cereri de împrumut, contracte de împrumut și dispoziții de plată) pentru a le prezenta persoanelor indicate în acestea să le semneze, ca să primească de la AEÎ „Colicăuți” împrumuturi de bani pe numele acestora, însă pe o parte din ele a falsificat însuși semnăturile beneficiarilor de împrumut, iar pe o altă parte din ele, având înțelegere prealabilă cu o persoană neidentificată de către organul de urmărire penală, știind cu certitudine că persoana neidentificată a falsificat semnăturile beneficiarilor de împrumut din aceste documente, le-a deținut și le-a prezentat la AEÎ „Colicăuți”.

Totodată a mai fost constatat și faptul că Lavric Marin având scopul folosirii documentelor oficiale false, care acordă drepturi și eliberează de obligațiuni, folosindu-se de încrederea directorului executiv al AEÎ „Colicăuți”, Bostan Alexandru, la 22 aprilie 2008 a primit de la ultimul 6 pachete de documente (cereri de împrumut, contracte de împrumut și dispoziții de plată) pentru a le prezenta persoanelor indicate în acestea să le semneze, ca să primească de la AEÎ „Colicăuți” împrumuturi de bani pe numele acestora, însă nu le-a prezentat și având înțelegere prealabilă cu o persoană neidentificată de către organul de urmărire penală, știind cu certitudine că persoana neidentificată a falsificat semnăturile beneficiarilor de împrumut din aceste documente, le-a deținut și le-a prezentat la AEÎ „Colicăuți”.

Prin urmare, instanța de recurs conchide că din sentința Judecătorei Ocnîța din 27 iulie 2015 reiese în mod incontestabil faptul că împrumuturile au fost luate de către Lavric Ion și Lavric Marin, prin intermediul mai multor persoane, ceea ce încă o dată confirmă cele enunțate de către ultimii în cererea acestora din 16 decembrie 2010.

Important este de menționat că prin sentința Judecătorei Ocnîța din 27 iulie 2015 acțiunea civilă înaintată de către AEÎ „Colicăuți” împotriva lui Lavric Ion și Lavric Marin a fost admisă în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirii cuvenite să hotărască instanța civilă.

Conform prevederilor art. 512 Cod civil, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute.

Astfel, raportând la caz cele enunțate și având în susținere dispozițiile art. 572 alin. (1) și (2) Cod civil, care statuează că temeiul executării rezidă în existența unei obligații, iar obligația trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credință, la locul și în momentul stabilit, instanța de recurs consideră drept neântemeiată concluzia instanțelor ierarhic inferioare cu privire la respingerea acțiunii și urmează a fi emisă o nouă hotărâre de admitere a acțiunii.

Având în vedere circumstanțele stabilite, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că suma datoriei recunoscute în mărime de 1 441 000 lei urmează a fi încasată în mod solidar de la Lavric Ion și Lavric Marin în beneficiul AEÎ „Colicăuți”.

Potrivit art. 869 alin. (1) Cod civil, în baza contractului de împrumut, părțile pot prevedea și plata unei dobânzi, care trebuie să se afle într-o relație rezonabilă cu rata de bază a Băncii Naționale a Moldovei.

În speță, în cererea semnată la data de 16 decembrie 2010 de Lavric Ion și Lavric Marin, aceștia recunosc dobânda restantă de 603 330 lei și solicită ca dobânda la împrumut să fie calculată în mărime de 14% anual.

Astfel, pentru perioada de 16 decembrie 2010 – 12 mai 2014, urmează a fi încasată din contul lui Lavric Marin și Lavric Ion dobânda în baza contractului de împrumut (după următorul calcul $1\,441\,000 \text{ lei} \cdot 14\% = 201\,740 \text{ lei}$ – dobânda anuală), iar în total dobânda în sumă de 686 483,31 lei.

Totodată Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează că suma datoriei și dobânzile aferente urmează a fi încasate în mod exclusiv de la Lavric Ion și Lavric Marin, dat fiind faptul că cererea din 16 decembrie 2010 prin care este recunoscută suma datoriei și a dobânzii și este asumată obligația de restituire a acesteia, este semnată doar de către Lavric Ion și Lavric Marin, iar alte temeuri de încasare de la Lavric Eleonora nu se atestă. Astfel, instanța de recurs respinge argumentul reclamantului că în temeiul art. 24 din Codul familiei, sumele urmează a fi încasate și din contul Eleonorei Lavric, dat fiind faptul că aceste prevederi nu sunt aplicabile speței.

Potrivit art. 872 alin. (1) Cod civil, în cazul în care împrumutatul nu restituie în termen împrumutul, împrumutătorul poate cere pentru întreaga sumă datorată o dobândă în mărimea prevăzută la art.619 dacă legea sau contractul nu prevede altfel.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține și faptul că în timp ce la caz s-a constatat neexecutarea în termen și în modul stabilit a obligațiilor de către Lavric Ion și Lavric Marin, cu referire la prevederile art. 619 Cod civil, care reglementează dobânda de întârziere, urmează a fi admisă și pretenția AEÎ „Colicăuți” cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Conform prevederilor art. 619 alin. (1) și (2) Cod civil, obligațiilor pecuniare li se aplică dobânzi pe perioada întârzierii. Dobânda de întârziere reprezintă 5% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Este admisă proba unui prejudiciu mai redus. În cazul actelor juridice la care nu participă consumatorul, dobânda este de 9% peste rata dobânzii prevăzută la art.585 dacă legea sau contractul nu prevede altfel. Nu este admisă proba unui prejudiciu mai redus.

Din sensul normei enunțate este de înțeles că dobânda de întârziere se compune din suma datoriei la data scadenței obligației de plată înmulțită la rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei sumată cu 9% anual pentru fiecare zi de întârziere, împărțită la numărul de zile a unui an și ulterior, înmulțită la numărul efectiv a zilelor de întârziere.

Prin urmare, reieșind din solicitările AEÎ „Colicăuți”, urmează a fi încasată și dobânda de întârziere pentru perioada 16 decembrie 2012 – 12 mai 2014 în sumă de 257 919,28 lei din contul lui Lavric Ion și Lavric Marin în beneficiul AEÎ „Colicăuți”.

Față de cele ce preced și fiind cert că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a careva dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții

Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și a emite o nouă hotărâre cu privire la admiterea acțiunii.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

decide:

Se admite recursul declarat de către Asociația de Economii și Împrumut „Colicăuți”, în proces de lichidare.

Se casează integral decizia Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2016 și hotărârea Judecătorei Edineț din 19 martie 2015, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” împotriva lui Lavric Ion, Lavric Marin și Lavric Eleonora cu privire la încasarea datoriei și dobânzilor aferente și se emite o nouă hotărâre prin care:

Se admite acțiunea Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” împotriva lui Lavric Ion și Lavric Marin cu privire la încasarea datoriei și dobânzilor aferente.

Se încasează în mod solidar din contul lui Lavric Ion și Lavric Marin în beneficiul Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” suma de 1 441 000 (un milion patru sute patru zeci și unu mii) lei cu titlu de datorie, suma de 603 330 lei (șase sute trei mii trei sute treizeci) lei cu titlu de dobândă recunoscută, suma de 686 468 (șase sute opt zeci și șase mii patru sute șaiszeci și opt), 31 bani cu titlu de dobândă contractuală și suma de 257 919 (două sute cinci zeci și șapte mii nouă sute nouăsprezece) lei, 28 bani cu titlu de dobândă de întârziere, în total suma de 2 988 717 (două milioane nouă sute opt zeci și opt mii șapte sute șaptesprezece) lei, 59 bani.

Se resping ca neîntemeiate cerințele Asociației de Economii și Împrumut „Colicăuți” împotriva Eleonorei Lavric cu privire la încasarea datoriei și dobânzilor aferente.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Iurie Bejenaru

Nicolae Craiu

Tamara Chișca-Doneva